

“Grootste vraag: waar halen we de mensen vandaan?”

Algemeen nieuws door Redactie Gebouw en Techniek | 13-11-2018

Zo'n veertig procent van de CO₂-uitstoot komt voor rekening van gebouwen. Wat er aan de Klimaattafel Gebouwde omgeving besloten wordt, bepaalt dus in sterke mate of de doelen in het Klimaatakkoord bereikt worden. Wat zijn volgens Joanne Meyboom, directeur van Siemens Building Technologies, de belangrijkste keuzes en knelpunten?

Het Klimaatakkoord wordt gesloten aan vijf thematafels, waaromheen weer tientallen deeltafels over specifieke thema's zijn ingericht. Zo wordt aan de deeltafel 'De startmotor' besproken hoe Nederland versneld van het gas kan worden afgehaald.

Als lid van de Taskforce Bouwagenda is Joanne Meyboom nauw bij die discussie betrokken. “En die

ontwikkeling gaat heel snel”, zegt ze. “Sinds 1 juli moeten alle vergunningsaanvragen voor nieuwbouw aardgasvrij zijn. Voor plannen die al een vergunning hebben maar nog uitgevoerd moeten worden, is een

stimuleringsregeling bedacht om alsnog de

gasaansluiting

te schrappen. En, heel belangrijk: netbeheerders zijn sinds kort niet meer verplicht om een gasaansluiting te realiseren als de gebouweigenaar erom vraagt.”

Die keuze is een belangrijke impuls voor elektrificatie van de warmtevoorziening. En voor de aanleg van warmtenetten. “Denk aan restwarmte vanuit de Botlek, die we grootschalig kunnen gaan hergebruiken in met name het Westland en de regio Den Haag.”

Bestaande bouw verduurzamen

Ook op andere terreinen is recent concrete wetgeving geïntroduceerd die verduurzaming stimuleert. Zo zijn de eisen aan alle nieuwbouw aangescherpt, van minimaal energielabel C naar Bijna Energieneutraal (BENG) in 2020. Het Klimaatakkoord zet in aanvulling daarop zwaar in op energiebesparing in bestaande gebouwen. In 2030 moet er 3,4 Megaton CO₂ minder uitgestoten worden, in 2050 moet de gebouwde omgeving helemaal klimaatneutraal zijn. Daarvoor moeten er 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen duurzamer worden gemaakt.

Prikkelen via de energierekening

Die ambities zijn groot maar in principe haalbaar, gelooft Meyboom. “Een deel van de renovatie-opgave nemen de woningcorporaties voor hun rekening. Maar er moeten ook tienduizenden particuliere woningen per jaar worden gerenoveerd.” Een cruciale vraag die nog moet worden beantwoord, is hoe je gebouweigenaren stimuleert om in verduurzaming te investeren. “Er lag een voorstel om de belasting op gas duurder te maken en die op elektriciteit goedkoper, maar dat lijkt niet haalbaar. Er wordt nu gesproken over een CO₂-heffing op energieverbruik. En of dat het haalt is ook niet zeker, want dit zou over de rug van vele bedrijven gaan.”

Wel specifiek op huizenbezitters gericht is een ander voorstel: om leningen voor energiebesparende maatregelen voortaan niet meer op naam van de eigenaar te verstrekken, maar aan het gebouw zélf. Zo'n 'objectgebonden financiering' zou volgens Meyboom een enorme stap vooruit zijn, doordat het de drempel voor investeren verder verlaagt. "Het zou betekenen dat de lening bij verkoop van je huis zonder enige rompslomp meevertuist naar de nieuwe eigenaar." Maar ook hier moeten nog hobbels genomen worden.

Mensen vinden

Maar zelfs als alle gebouweigenaren van Nederland enthousiast offertes gaan aanvragen, zijn we er nog niet. Het allergrootste risico voor de ambities van het akkoord ligt volgens Meyboom op een ander vlak: "Waar gaan we de mensen vandaan halen om al dat werk te doen? We moeten elk jaar twee keer zoveel woningen gaan bouwen als nu, en vijf keer zoveel woningen energiezuiniger maken. Er zijn ook nog 7.000 scholen in Nederland die boven label C zitten en dus gerenoveerd moeten worden. En de utiliteitsbouw moet voor 2023 naar minimaal label C. Heel veel werk kortom, terwijl de vakmensen nu al bijna niet te vinden zijn."

Slimmer werken

Een kant-en-klare oplossing voor die krapte op de arbeidsmarkt is er niet, in elk geval niet op korte termijn. We zullen op verschillende manieren de impact ervan moeten zien te compenseren. Meyboom ziet kansen in efficiënter werken. "Slimmer werken bespaart tijd, en dat betekent dat de bestaande workforce productiever wordt. Er gaat nu nog heel veel tijd en geld verloren door fouten die je kunt terugvoeren op gebrekkige communicatie in de keten."

Digitalisering van de keten

Eén van de oplossingen daarvoor is digitalisering, een thema waarvoor Joanne Meyboom binnen de Taskforce Bouwagenda de trekker is. Ze wijst op het belang van de 'digitaliseringsdeal' die het ministerie van Binnenlandse Zaken en verschillende ketenpartners, waaronder Bouwend Nederland en UNETO-VNI, afgelopen zomer sloten. "Doel is om volgend jaar al een eenduidige standaard en gemeenschappelijke taal af te spreken in de aanbestedingsketen. Die moet gebaseerd zijn op BIM (Building Information Modeling, red.), een 3D-methodiek die met name architecten al veel gebruiken. Maar waar je ook je onderhoud en assetbeheer in kwijt kunt. We willen dat iedereen in de keten straks dezelfde taal spreekt en over dezelfde data kan beschikken."

Het is de bedoeling dat alle nieuwbouwprojecten uiterlijk in 2021 zo'n gedeelde digitale infrastructuur

gebruiken. Van eerste vraag tot oplevering en onderhoud. Verwacht wordt dat de bouwsector zo in 2025 een productiviteitswinst van 10% kan boeken.

Blijven finetunen

Staat zo'n digitale infrastructuur eenmaal, dan kun je er bovendien nog veel meer duurzaamheidswinst uit halen, benadrukt Meyboom. "Vanaf 2023 willen we dat alle data die gebouwen genereren, digitaal beschikbaar wordt gesteld voor de gebouweigenaar. Die krijgt zo veel beter zicht op hoe een gebouw daadwerkelijk gebruikt wordt en hoe je dat kunt optimaliseren. Bij Siemens zien we op dat vlak enorme kansen. We hebben ons gebouwbeheersysteem Desigo CC gekoppeld aan onze eigen cloud, waarmee we via data analytics en algoritmes niet alleen per gebouw het gebruik veel beter kunnen analyseren – we kunnen ook continu benchmarken met duizenden gebouwen over de hele wereld. Dat betekent dat we tot in ongekend detail de prestaties kunnen monitoren, patronen kunnen analyseren en zien wat beter kan en hoe. Zo kun je continu ook aan verduurzaming en verdere energiebesparing blijven werken, en uiteindelijk van elk gebouw een Perfecte Plek maken."

<https://gebouwentechneik.siemens.nl/algemeen-nieuws/klimaataakkoord/>